

Urdiala socken.

Undersökning av ett fyndställe från folkvandrings tiden invid snickaren N. Liuktonens bostad i Häikälä hemmans mark i Vanhakylä i juni 1917.

H. M. 7276.

I maj 1917 anmälde snickaren N. Liuktonen i Vanhakylä by, Urdiala socken, att han vid bortröjning av stora stenar från sitt potatisland hade hittat en spjutspets, en kniv, ett spänne av järn, leshirslbitar, ett bryne m.m. samt bad att fyndstället snarast möjligt skulle undersökas. Sedan denna undersökning uppdragits åt mig, blev den verkställd 6.-8. juni.

Fyndställets närmare omgivning, den södra slutningen av Valkeen- eller Valkeakallio, ca 1/3 km N W om bron över sundet mellan Rutajärvi och Kortejärvi, har redan i en tidigare fyndberättelse beskrivits av mig. På samma slutning ligger nämligen urnmakaren Kaukanens stuga, invid vilken ett vapenfynd från folkvandringstiden hade anträffats (H. M. 6703; 7097 och Finskt Museum 1916 nr. 64 fig. 36) samt fyndstället för en spjutspets från vikingatiden (6703:3). Liuktonens stuga ligger blott 60-70 m W SW om Kaukanens och det nya fyndstället ca 10 m O om stugans sydöstra hörn på Liuktonens äker. (Jfr min översiktskarta över Kaukanens och Liuktonens parceller, där alla 3 fyndställen äro utmärkta). Denna äker hade Liuktonen tagit upp för

ca 6 år sedan, varvid han hade fått bortföra många stora stenar. En lång rad stenar hade funnits framför stugans nordöstra sida och invid fyndstället hade just på det område, som blev undersökt av mig, stått ett röse av stora och mindre stenar. På några undantag när hade dessa stenar blivit sprängda och bortförda; några hade blivit utgrävda ur jorden. Groparna hade sedan blivit jämnade fyllda med jord, och över hela området hade L. brett ut ett lager lera; vilket vid plöjning hade blivit ombländat med den underliggande kultarjorden.

På ett ställe mellan fyndplatsen och stugan hade en mindre bergknall stuckit upp ur jorden. Då Linhtonen hade sprängt bort en del av denna knall och skulle fylla den därigenom uppkomna gropen med jord, hittade han vid knallens sydöstra ända de ovan nämnda järnsakerna samt ca 1 m norr om detta ställe lerhärlebitar. Han avbröt då omedelbart sitt arbete samt underrättade museet om saken.

Jag undersökte fyndställets närmaste omgivning över ett område av ca 9 m längd och 3,7 m bredd, som enligt Linhtonen ursprungligen hade varit täckt av ^{ett} röset. (Jfr. kartan, där det undersökta området är begränsat av en röd pricklinje). Då till en början den av Linhtonen omgrävda och till en hög hopskottade jorden sållades, hittades i den ytterligare ca 200 lerhärlebitar, som höra till minst 3 kil, ett fragment av ett bryne, ett fragment av en rund spännbuckla av typen S.M. 1914, ^{n. 138 fig. 10} ett stycke smält

brons, några brända bensmutor, kol och skörbrända stenar; en modern spik och en bit av en porlenspi-
pa (?), som ävenledes hittades här, torde ha legat i den
fyllningsjord, som hade blivit körd på åkern.

Vid grävingsarbetena gjordes följande observationer. Tom-
rådet närmast söder och väster om fyndstället eller
inom fyrkanterna 4a, 4b, 4c påträffades först ett ca
30-40 cm tjockt lager påkörd lerjord och under detta ett
ca 10-15 cm maktigt lager kulturlager. Redan i det övre
lagret hittades några lerkärlsbitar, ett bevis på att plö-
gen hade rivit upp en del av kulturskiktet och blen-
dat det med fyllningsjorden. Lerkärlsbitarna blevo tal-
rikare i själva kulturskiktet, där även här och där nå-
gra brända bensmutor, kolbitar och skörbrända stenar
kommo i dagen. Andra fynd gjordes icke inom detta
område.

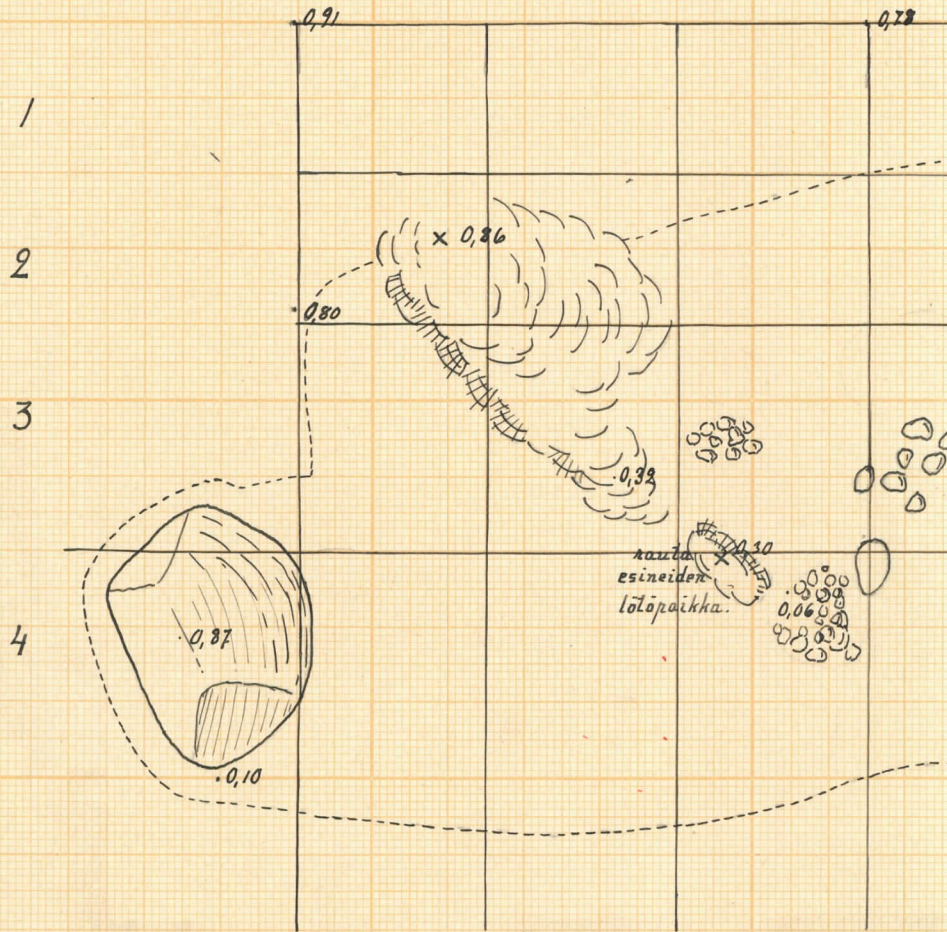
Mera givande var undersökningen av området nord-
ost och öster om fyndstället. Här påträffades inom av-
delningarna 3d, 3e, 3f, 4d, 4e under det täckande
lerjordlagret en stenläggning, bestående av ett varv min-
dre stenar (av en knytträves storlek samt större och mindre),
som till stor del hade varit utbratta för eld. På, mellan
och under stenarna lägo brända bensmutor samt lerkärls-
bitar. Dessutom hittades inom fyrkanterna 3e vid punkt
1 och 3f vid punkt 4 två smälta bronsklumpar, nära
det senare stället en hästtand samt inom fyrkanterna 4d
vid punkterna 2 och 3 två likarmade bronsspännar av
den något yngre och större typen av denna i de finska
fynden från folkvandringstiden så vanliga spännart.

De två spännen hade säkert hört till uttygelsen av ett och samma lik, ehuru de lägo ca 80 m från varandra. Mellan dem fanns under stenläggningen en grund med mycket svart jord utfylld grop. Djupast kulturjord påträffades även strax norrför punkt 3 och i södra delen av fyrkanten 3c. Stenläggningen och det kulturlager, i vilket den var inbäddad, bildade synbarligen bottnen till det röse, som enligt Linhtons uppgift hade stått här. Sannolikt har detta bottenlagets övre skikt blivit rubbat under odlingsarbetena.

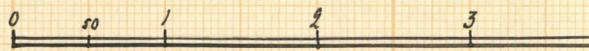
Helsingfors den 5. september 1917.

Alfred Hackman.

A B C

.70

Urjalan pitäjä.

Polttohauta Vanhakylän Mäihälän talon

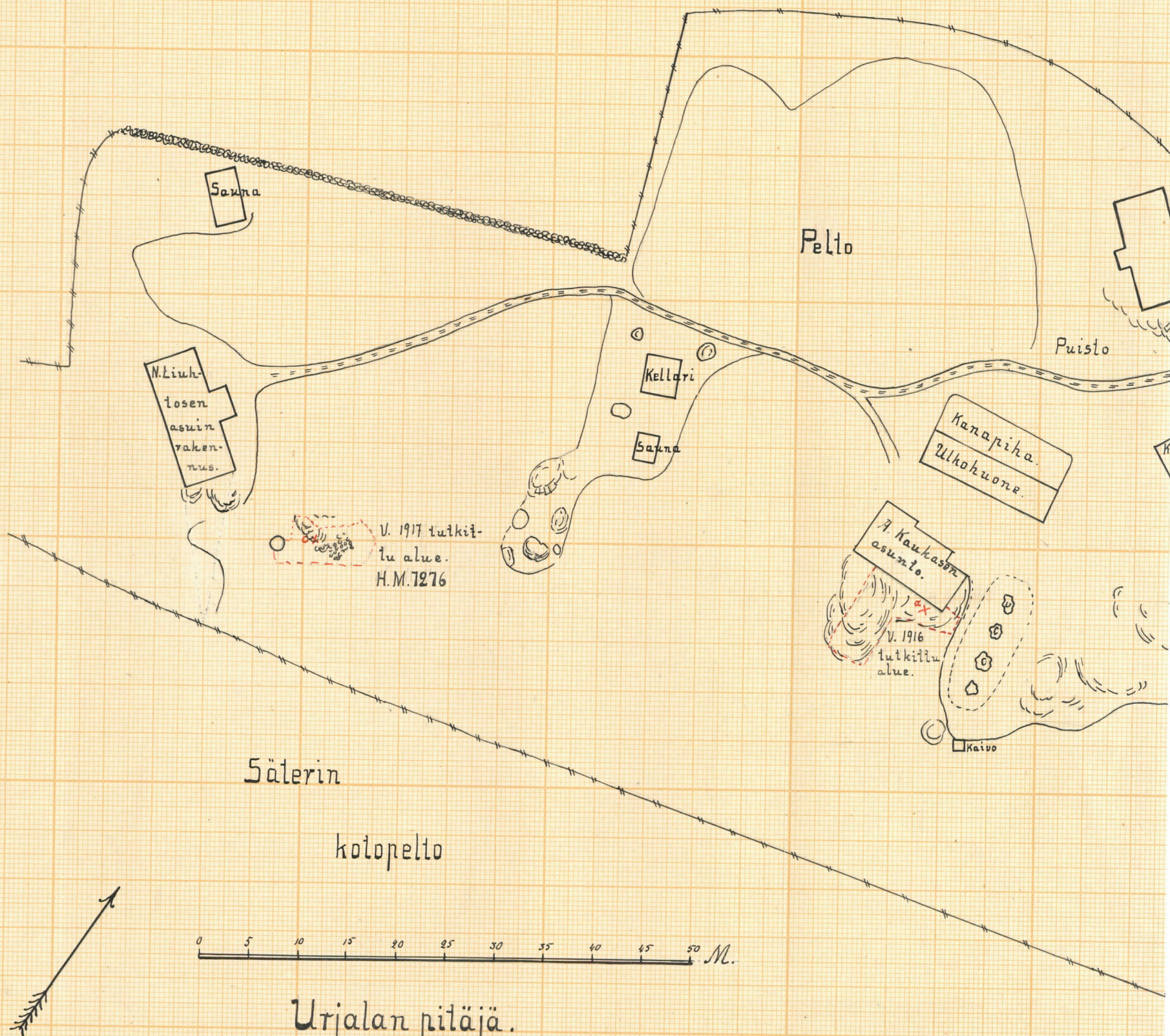
N. Liuktosen torpan maalla. H.M. 7276.

*Tutkittu ala on rajoitettu mustalla piste-
viivalla.*

A. Hackman. 1917.

Valheen kallio.

Mäihälän metsä.

Säterin

kolopelto

0 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 M.

Urjalan pitäjä.

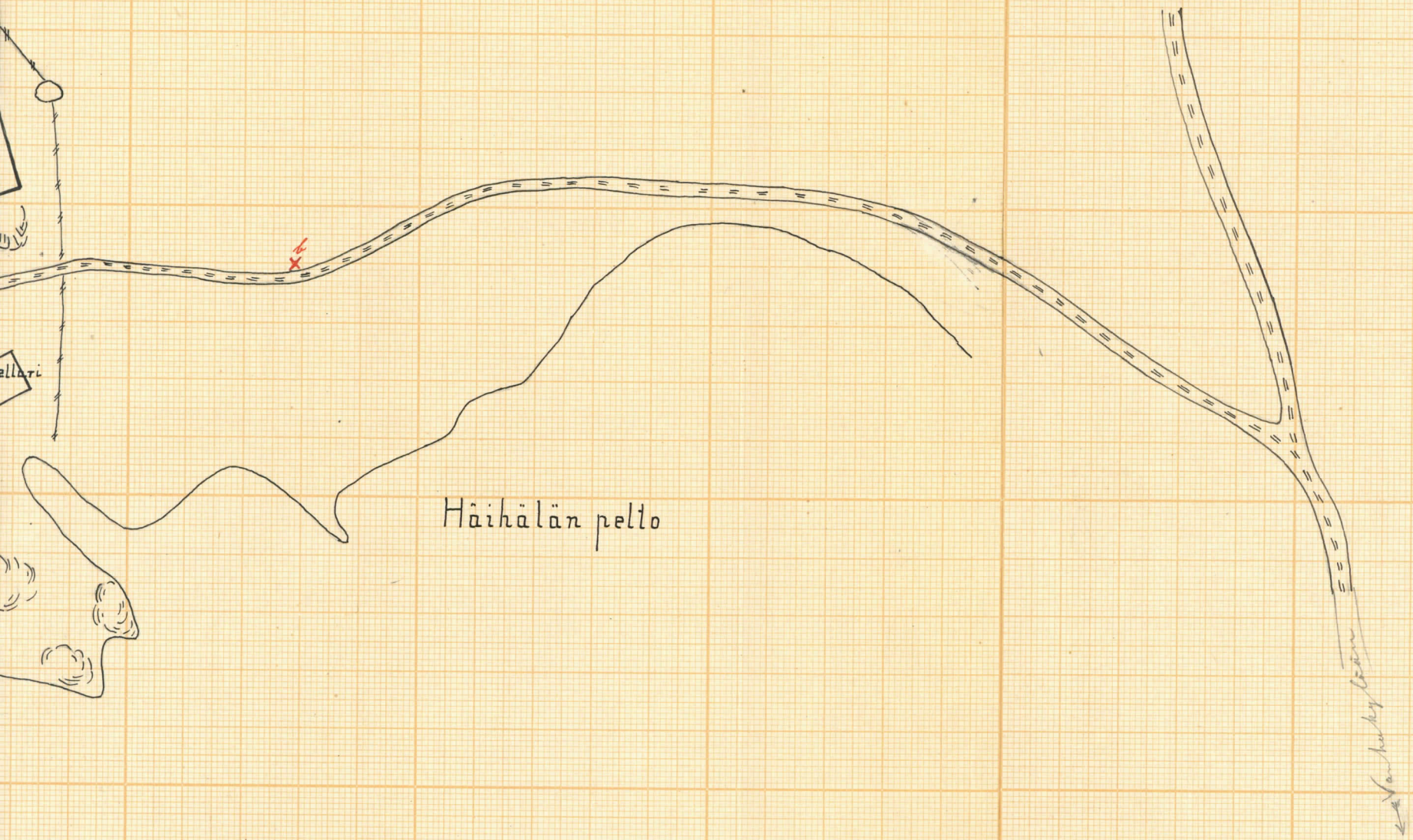
Rautakautiset löytöpaikat Vanhankylän

Mäihälän talon maalla.

- a. Löytöpaikka A. Kaukasen torpan maalla. H.M. 6703:4-9; tutkittu v. 1916 [H.M. 7097]
- b. Löytöpaikka H.M. 6703:3
- c. Löytöpaikka N. Liuhlosen torpan maalla. H.M. 7276; tutkittu v. 1917.

A. Hackman.

Valkean kallio

Häihälän pelto

Vanha kirkon

allari

Urdiala socken.

Pl. 5140 o. 5139.

Fyndställen från folkvandringstiden på Valkeakallios södra sluttning ä Häichälä hemmens mark i Vanhakylä. Fyndstället invid N. Luhtonens stuga är till vänster, där människogruppen står. Jfr. H. M. 5139; 7276. Fyndstället invid N. Kaukanens stuga är till höger tätt vid stugan, där tunnan står och till vänster därom. H. M. 6703; 7097.

Pl. 5141.

Fyndstället från folkvandringstiden framför N. Liechtenens
stuga. En del av stensättningen inom området el 3 blottad.
H. M. 7276.

Pl. 5142.

Fyndstället från folkvandringstiden invid N. Liechtenens
stuga.